

381

Na osnovu člana 15. stav 2. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 38/02), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine na 26 sjednici održanoj 30. septembra 2003. godine donijelo je

ODLUKU**O MJERAMA ZA SUZBIJANJE I ISKORJENJIVANJE TRIHINELOZE ŽIVOTINJA****Član 1.**

Ovom odlukom se propisuju mјere za suzbijanje i iskorjenjivanje trihineloze životinja.

Član 2.

U cilju mјera za suzbijanje i iskorjenjivanje trihineloze životinja obavezna su diјagnostička ispitivanja domaćih, divljih svinja i drugih životinja na trihinelozu u slijedećim slučajevima:

1. za javnu potrošnju na svim klaonicama pod nadzorom službenog veterinara;
2. pregled mesa svinja kod klanja za potrebe vlastitog domaćinstva je obavezan pa su stoga vlasnici životinja, čije je meso namijenjeno potrošnji u vlastitom domaćinstvu, dužni prijaviti nadležnoj ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji najkasnije 24 sata prije klanja;
3. radi stepena raširenosti trihineloze kod divljih sisara, organizacije koje gazduju lovištima, odnosno organizuju lov, dužne su da odstranjene mesojede i svaštojede podvrgnu pregledu na trihinelozu;
4. pregled mesa konja.

Član 3.

Dijagnostičko ispitivanje životinja na trihinelozu vrši se:

- 1) serološkim ispitivanjem Enzyme-linked immunosorbent assay (ELISA);
- 2) utvrđivanjem larvi parazita u uzorcima tkiva (biopsija).

Poslije klanja životinje ili uginuća životinje, prilikom pregleda na trihinelozu koriste se slijedeće metode:

- 1) trihinoskopija ili kompresija;
- 2) vještačka digestija.

Način uzimanja uzorka, postupak utvrđivanja larvi trihinele nalazi se u uputstvu o načinu i postupku utvrđivanja prisustva larvi trichinella spiralis u mesu svinja, konja i divljači i proizvoda od mesa svinja, konja i divljači koji je sastavni dio ove odluke.

Član 4.

Smatra se da je trihinelozom zahvaćeno ono dvorište ili uzgoj u kojem se utvrdi prisustvo uzročnika jednom od pretraga iz člana 3. ove odluke i u slučajevima oboljenja ljudi.

Član 5.

Sumnjivim na trihinelozu smatraju se životinje kod kojih se serološkim testom (ELISA) dobije pozitivna reakcija. Inficiranim se smatraju one životinje kod kojih se direktnim putem u uzorcima tkiva (biopsija) utvrdi prisustvo larvi parazita. Dijagnoza se obavezno potvrđuje jednom od propisanih metoda za utvrđivanje trihineloze poslije klanja životinje ili uginuća životinje.

Član 6.

Sumnjive i inficirane životinje smatraju se trihineloznim i na njih se primjenjuju mјere iz ove odluke.

Životinje iz stava 1. ovog člana moraju se trajno obilježiti i ne mogu se otuđivati.

Način obilježavanja mesa koje je pregledano na trihinelu nalazi se u aneksu I koji je sastavni dio ove odluke.

Član 7.

Trihineloznim područjem smatraju se epizootiološka područja sa učestalom pojmom ove bolesti kod svinja i drugih domaćih i divljih životinja.

Član 8.

Ako je u određenom dvorištu ili uzgoju utvrđena trihineloz ili sumnja na trihinelozu službeni veterinar naredit će jednu ili više slijedećih mјera:

1. zabranu kretanja ili stavljanja u promet životinja izvan dvorišta ili objekta;
2. označavanje svih životinja posebnim usnim markicama s oznakom "T";
3. pregled svih životinja na trihinelozu serološkom pretragom;
4. klanje svih svinja kod kojih je utvrđena Trichinella spiralis u roku od 30 dana u registrovanoj klaonici koju odredi veterinarski inspektor, uz obavezan pregled mesa metodom digestije;
5. neškodljivo uklanjanje mesa i proizvoda od mesa životinja kod kojih je utvrđena trihineloz kuhanjem ili sterilizacijom dok se ne raspadnu mehanički dijelovi, suhom destilacijom, hemijskim postupcima ili spaljivanjem;
6. zaplijena i obavezan pregled na trihinelozu svih zatečenih količina mesa i drugih proizvoda porijeklom od mesa svinja i drugih domaćih i divljih životinja;
7. deratizacija i čišćenje dvorišta i objekta;
8. sakupljanje i neškodljivo uklanjanje spaljivanjem uginulih glodara u dvorištu ili objektu;
9. zabranu držanja i proizvodnje svinja i drugih domaćih i divljih životinja na određeno vrijeme;
10. osiguranje zoohigijenskih uvjeta držanja i uzgoja životinja i zaštite objekta od ulaska glodara.

Član 9.

U slučajevima upućivanja na klanje životinja iz trihinelozom zaraženog ili sumnjivog dvorišta ili objekta u uvjerenju o zdravstvenom stanju životinja upisuje se crvenim slovima "SUMNJA NA TRIHINELOZU".

Član 10.

U zaraženom području službeni veterinar naredit će jednu ili više slijedećih mјera:

1. popis životinja;
2. utvrđivanje epizootiološkog stanja, porijeklo bolesti i puteve njenog širenja;
3. zabranu izdavanja uvjerenja o zdravstvenom stanju životinja u slučajevima kada se životinje upućuju na klanje iz člana 8. tačka 3. ove odluke;
4. serološko pretraživanje životinja (Elisa test);

5. zabranu klanja životinja za potrebe vlastitog domaćinstva osim klanja u registrovanim objektima za klanje;
6. zabranu održavanja sajmova i svih oblika sakupljanja ili dopreme životinja u cilju prodaje;
7. zabranu korištenja mesa divljih životinja;
8. obaveznu i sistematsku deratizaciju svih dvorišta, objekata, skladišta, vodotokova i deponija smeća;
9. zabranu ispaše ili žirenja;
10. određivanje i osiguravanje odlagališta i deponija smeća;
11. neškodljivo uklanjanje mesa i proizvoda od mesa životinja kod kojih je utvrđena trihelioza kuhanjem ili sterilizacijom dok se ne raspadnu mekani dijelovi, suhom destilacijom, hemijskim postupcima ili spaljivanjem;
12. obavezno sakupljanje i neškodljivo uklanjanje lešina uginulih štakora, ostalih glodavaca i divljih životinja, te uginulih pasa i mačaka;
13. zabranu upotrebe neprokuhanih pomija u ishrani životinja;
14. edukacija imaoča i držaoca životinja o okolnostima širenja trihelioze i opasnosti za zdravlje ljudi.

Član 11.

Kada se utvrdi trihelioza životinja službeni veterinar je dužan obavijestiti nadležne organe entiteta i Brčko Distrikta koji će mjesечно izvještajem obavještavati Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine o broju oboljelih životinja.

Član 12.

Radi sprečavanja pojave i širenja trihelioze imaoči životinja dužni su:

1. provesti sve propisane mjere i osigurati zoohigijenske uvjete za uzgoj i proizvodnju životinja;
2. redovno provoditi sve mjere za sistematsko uništavanje i uklanjanje izvora i prenosnika bolesti;
3. obavljati pregled mesa na Trichinella spiralis kada vrše klanje životinja za potrebe vlastitog domaćinstva;
4. u svim slučajevima utvrđivanja trihelioze u dvorištu ili objektu provesti sve mjere propisane članom 8. ove odluke, s tim da troškove naredenih mjera snosi imalac životinja, ako sredstva nisu obezbijedena iz drugih izvora.

Član 13.

Smatra se da je trihelioza prestala u zaraženom dvorištu ako su provedene sve mjere iz člana 8. ove odluke, uključujući deratizaciju, čišćenje i dezinfekciju.

Član 14

Slobodnim od trihelioze smatra se epizootiološko područje na kojem tokom dvije prethodne uzastopne godine nije utvrđen niti jedan slučaj trihelioze.

Član 15.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

VM broj 245/03
30. septembra 2003. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministra BiH
Adnan Terzić, s. r.

UPUTSTVO

O NAČINU I POSTUPKU UTVRĐIVANJA LARVI *TRICHINELLA SPIRALIS* U MESU SVINJA, KONJA I DIVLJAČI I PROIZVODA OD MESA SVINJA, KONJA I DIVLJAČI

I

U cilju obezbjeđenja veće sigurnosti od nastanka infekcije ljudi triheliozom, Ured za veterinarstvo stručnim uputstvom propisuje uvjete za pregled i način postupanja ovlaštenih institucija koje vrše pregled na prisustvo larvi trichinella spiralis (u daljem tekstu: trihinele) u mesu i proizvodima od mesa svinja, konja i divljači u pogledu:

- a) uzoraka za pregled i metoda;
- b) oprema u zavisnosti od primjenjene metode koja je uvjetovana:
  - vrstom mesa od kojeg potječe uzorak;
  - kapacitetom klanja, odnosno
  - brojem dnevnog priliva uzoraka.
- c) stručnog osoblja za obavljanje pregleda;
- d) kontrole ispravnosti propisane opreme
- e) evidencije i načina izvještavanja o pozitivnim slučajevima kao i nadzor nad primjenom ovog stručnog uputstva.

II

Metode koje će se koristiti u pregledu mesa i proizvoda od mesa svinja, konja i divljači na prisustvo larvi trihinele su direktnе parazitološke i to:

- a) metoda kompresije;
- b) spora metoda vještačke digestije pomoću termostata;
- c) brza metoda vještačke digestije zbirnih uzraka pomoću termostata;
- d) metoda vještačke digestije zbirnih uzoraka pomoću stomaher uređaja (postupak sedimentacije);
- e) metoda vještačke digestije zbirnih uzoraka pomoću stomaher uređaja (postupak filtracije);
- f) metoda vještačke digestije zbirnih uzoraka pomoću magnetne mješalice;
- g) metoda vještačke digestije pomoću uređaja Triomatik 35.

III

Metoda kompresije se može koristiti u klaonicama gde dnevni kapacitet ne prelazi 100 svinja odnosno za utvrđivanje prisustva larvi trihinele kod svinja u domaćinstvima, ukoliko imalac ne zahtijeva jednu od navedenih metoda digestije.

Kod metode kompresije od svake polutke svinja za ispitivanje uzima se po jedan komad mišića dijafragme (veličina lješnika), i to na prijelazu mišićnog dijela u tetivu na mjestu na kome se dijafragma vezuje za kičmu (mišići korjena dijafragme). Od svakog komada treba uzeti po 14 odsječaka (ukupno 28) veličine zrna ovsa.

Ako na polutkama nedostaje dijafragma, uzorci se uzimaju od jezika ili podjezične muskulature, a ako i to nedostaje onda od muskulature za žvakanje i pregleda se ukupno 56 isječaka veličine zrna ovsa od svake svinje.

Ukupan broj isječaka koje jedno lice može maksimalno da pregleda u toku radnog vremena iznosi za:

- triheloskop sa ekranom 1400 ;
- stereomikroskopom 700;
- mikroskop-trihelinoskop 280.